

'Surfer Rosa Begijntje': een rockend rakende (her)ontdekking van Felix Timmermans op toneel

Knack VIP - 08 Feb. 2022

Adriaan Van Aken dook in Felix Timmermans' oeuvre, werd verliefd op De zeer schone uren van Juffrouw Symforosa, begijntjen (1918) en vertimmerde de novelle tot het rockende Surfer Rosa Begijntje. Met dank aan de iconische plaat Surfer Rosa van Pixies.

'Felix Timmermans' gedicht De kern van alle dingen.' Dat was het antwoord van Jan Declair toen Knack hem een tijd geleden vroeg naar een van zijn lievelingsgedichten. We knikten respectvol, dat is de enig mogelijke manier in een gesprek met deze éminence grise maar waren verrast. Felix Timmermans behoort vandaag niet echt tot de meest gelezen schrijvers.

'Felix Timmermans' gedicht De kern van alle dingen.' Dat was het antwoord van Jan Declair toen Knack hem een tijd geleden vroeg naar een van zijn lievelingsgedichten. We knikten respectvol, dat is de enig mogelijke manier in een gesprek met deze éminence grise maar waren verrast.

Felix Timmermans behoort vandaag niet echt tot de meest gelezen schrijvers. Al hangt er een kentering in de lucht. Ook theatermaker Adriaan Van Aken blijkt fan en vertimmerd met Surfer Rosa Begijntje de in een bijzonder poëtische en romantische taal geschreven novelle De zeer schone uren van Juffrouw Symforosa, begijntjentot rockend en toch héél intiem muziektheater.

Rockend én intiem: gaat dat samen? Absoluut!'De lucht is natzilver als de rug van visch. Die dagen zijn er schoone wolken van allerhande gedaanten en verwen, en terwijl hier de zon een vinger licht door het venster steekt, staat er ginder boven de velden een helder stuksken regenboog.' Zo opent Felix Timmermans deze novelle. Toen moet Adriaan Van Aken verliefd zijn geworden én schakelde zijn brein enkele versnellingen hoger.

Wat moet je weten over Van Akens brein? Het is dol op muziek én op (strip)boeken. Die twee passies zet hij met zwier in om Timmermans' taal op de scène vleugels te geven. Hulp krijgt hij van acteurs Gert Jochems en Joke Emmers plus de gloednieuwe band STILL (bestaande uit drummer Pieterjan Vervondel en gitarist Mirko Banovic).Jochems mat zich de rol van hovenier Martinus aan. Emmers dook in het hart en de ziel van begijntje 'Surfer Rosa' die heimelijk smoorverliefd is op de hovenier.

Intussen ontrafelde STILL het Pixies-album Surfer Rosa en liet zich inspireren tot een serie songs waarin de drum danst en de gitaar geniaal huult. En Van Aken installeerde zich achter zijn computerscherm.Met de nauwkeurigheid en het respect waarmee een hovenier de rozen snoeit en de boomkruinen knipt, snoeide en knipte Van Aken Timmermans tekst tot prachtige 'projectiepoëzie'. Dat is een lelijk woord voor een wonderlijk iets. Van Aken laat Timmermans woorden een voor een verschijnen. Eerst verschijnt centraal op het projectiescherm (niet meer dan een gaasgordijn waarachter STILL te zien is) de zon. Dat zijn vier letters in een goudgele cirkel. Dan verschijnt wat verderop op het doek het woord 'licht'. Dan komt het woord regenboog tevoorschijn, in de vorm van een regenboog. Door de tekst op die manier te animeren, eert Van Aken Timmermans' wonderschone taal en vermijdt hij om de novelle plat te slaan als liefdestoneeltje.

Integendeel. Hij geeft Emmers en Jochems de kans om - met een minimum aan woorden, de twee lonken meer naar hun woorden op het scherm dan dat ze woorden uitspreken - zich helemaal in een soort mimisch spel uit te leven. De twee excelleren. En samen met hen doen Vervondel en Banovic dat. Dit is een heel broos experiment dat dankzij het vernuft van de regisseurs - Adriaan Van Aken en Roel Swanenberg - plus de toewijding van hun vier podiumbeesten tot een kleinood over de onbeantwoorde liefde, over bewust naast de samenleving leven en graag in stilte bestaan. De zachte woorden van Timmermans vinden een verrassende metgezel in de stomende sound van STILL. Anders gezegd: Timmermans verwoordt de zachte ziel van het begijntje, STILL verklankt het pompende verlangen van haar hart. Moraal van dit verhaal? Ten eerste, wie zin heeft in zacht-romantische poëzie op een trillend bedje van ravissante rock weet waarheen. En ten tweede, Jan Declair weet verdraaid wat schoon is.